

11-SINF O‘ZBEK TILI YAKUNIY IMTIHON JAVOBLARI

8-variant

1. (B-4 ball) Qaysi javoblarda qaratqich kelishigi belgisiz qo‘llangan?

- 1) **Maktab bog‘iga ko‘chatlar ekdik**
- 2) **Navoiy g‘azallaridan yodladik.**
- 3) Yer haydasang kuz hayda.
- 4) **Qizlar ariq bo‘yida dam olishyapti.**
- 5) Aziza hozir test ishlayapti

Javob: Qaratqich kelishigi belgisiz qo‘llangan birikmalarda qaratqich (-ning) qo‘shimchasi tushib qoladi, lekin qaralmish qismida egalik qo‘shimchasi bo‘ladi:

Maktab bog‘iga → maktab (belgisiz qaratqich) + bog‘i

Navoiy g‘azallaridan → Navoiy (belgisiz qaratqich) + g‘azallari

Ariq bo‘yida → ariq (belgisiz qaratqich) + bo‘yi

2. (B-4 ball) “*Tashvish tortmoq*” iborasining antonimi berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Ko‘ngli xira bo‘ldi
- 2) **Ta‘bi tirriq bo‘ldi**
- 3) **Ko‘ngli yorishdi**
- 4) **Qo‘yi mingga yetdi**
- 5) **Yuragi yorishdi**
- 6) **Ko‘nglidagi g‘ashlik tarqadi**
- 7) Ko‘ngli g‘ashlandi

3. (B-4 ball) Ko‘chma ma‘nodagi so‘zlar berilgan javoblarni aniqlang

- 1) **Shirin bola**
- 2) Shirin qovun
- 3) Arqonni uzdi
- 4) **Aloqani uzdi**
- 5) Oltin uzuk
- 6) **Oltin kuz**
- 7) **Majburiyatni olmoq**
- 8) Ketmon olmoq

4. (B-4 ball) Ajratib ko‘rsatilgan har uchala so‘z bilan ma‘nodoshlik hosil qiladigan so‘zni toping

- 1) **Mashaqqatli** mehnat
- 2) **Vazmin** odam
- 3) **Azobli** turmush

Javob: Og‘ir

Mashaqqatli mehnat → og‘ir mehnat

Vazmin odam → og‘ir odam

Azobli turmush → og‘ir turmush

5. (B-4 ball) Zid ma'no'li so'zlar berilgan javoblarni aniqlang.

1) **Sog'lom – kasal**

2) Erinchoq – dangasa

3) **Sodda – ayyor**

4) **Yopiq – ochiq**

5) Buyuk – ulug'

6) Taom – ovqat

7) **Urush – tinchlik**

8) Hamma – barcha

6. (Q-4 ball) Berilgan hukmlardan qaysi biri so'z birikmasiga xos?

1) Ikki mustaqil so'zdan tashkil topadi

2) So'zlar o'zaro teng va tobe bog'lanadi

3) **Tobe qismi ikkinchi darajali bo'lak bo'ladi**

4) **So'zlar ma'no jihatdan bog'lanadi**

5) **So'zlar grammatik jihatdan bog'lanadi**

7. (Q-4 ball) Quyidagi birliklardan qaysi biri shakl (ko'rinish) jihatidan so'z birikmasiga o'xshaydi?

1) Sodda so'zlar

2) Qo'shma so'zlar

3) **Iboralar**

4) Juft so'zlar

Javob: Chunki iboralar ham so'z birikmasi kabi bir necha so'zdan tashkil topadi va shaklan so'z birikmasiga o'xshaydi.

8. (Q-4 ball) Berilgan so'z birikmalarini birikish usuli bilan moslashtiring.

1) olma sharbati, mahallaning qariyalari, kitobning sahifasi

2) o'qigan bola, chindan ishonmoq, rostdan gapirmoq

3) daftarga yozmoq, shahardan qaytmoq, suv ichmoq

A) boshqaruv B) bitishuv C) moslashuv

Javob:	1	C	2	B	3	A
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

9. (Q-4 ball) Qatorlarda berilgan tasviriy ifodalarning qaysi biri geografik joy nomini anglatadi?

1) **Sharq marvaridi**

2) **Sehrli diyor**

3) Futbol qiroli

4) **Dunyo tomi**

5) Osiyo ajdahosi

6) Ko'kning fonusi

7) **Kunchiqar mamlakat**

10. (Q-4 ball) Yoyiq undalmalar qatnashgan gaplarni aniqlang.

1) Yurak, sensan mening sozim.

2) **Ey mening do'stlarim, sizlarni anchadan beri kutayotgan edik.**

3) Chimxo‘rsan-da, qizim, shu ham osh yeyishmi?

4) **Aziz sinfdoshlar! Bu sharaflı ishga barchamiz mas‘ulmiz.**

11. (Q-4 ball) *Hayot – ajoyib o‘qituvchi: insho yozdiradi, o‘zingga tekshirtiradi, bahoni esa boshqalar qo‘yadi. U hech kimga yo unvon, yo guvohnoma bermaydi.* (Omon Matjon)

Berilgan matn qaysi uslubga xos?

1) Ilmiy uslub

2) **Badiiy uslub**

3) Rasmiy uslub

4) Publitsistik uslub

5) So‘zlashuv uslubi

Javob: Chunki matnda obrazli ifoda va badiiy tasvir vositalari qo‘llangan (“Hayot – ajoyib o‘qituvchi”).

12. (Q-4 ball) **Rasmiy uslubga xos xususiyatlar berilgan javoblarni aniqlang.**

1) **Davlat idoralari tomonidan chiqariladigan hujjatlar yoziladigan uslub**

2) Ijtimoiy hayotimizdagi eng dolzarb masalalarni barchaga tushunarli, ta‘sirchan shaklda, adabiy til me‘yorlariga rioya qilgan holda ifodalaydi

3) **Qisqa, aniq, barcha uchun tushunarli tilda, qat‘iy qabul qilingan shaklda tuziladi.**

4) Uslubiy bo‘yoqdor va ko‘chma ma‘noli so‘zlar qo‘llanadi

5) **Ayrim hollarda ko‘pchilikka ma‘lum bo‘lgan qisqartma so‘zlar ham ishlatiladi**

6) Targ‘ibot-tashviqot ishlarini olib borishda qo‘llaniladi

7) **Ariza, tilxat, taklifnoma, tarjimayi hol shu uslubda yoziladi**

13. (Q-4 ball) **Gaplarda tushirib qoldirilgan ajratilgan bo‘laklarni o‘z o‘rniga qo‘yib moslashtiring.**

1) Dadam harsillagancha narigi tomonga - _____ tushdi.

2) Unda, _____, qiziqarli kitoblar ko‘p.

3) Men direktordan, _____, ruxsat oldim.

4) U frontda, _____, halok bo‘ldi.

A) Halimning ukasida B) pastga C) Adham A‘zamovichdan D) Leningrad ostonasida

1. **Javob: Dadam harsillagancha narigi tomonga – B) pastga tushdi.**

2. **Unda, A) Halimning ukasida, qiziqarli kitoblar ko‘p.**

3. **Men direktordan, C) Adham A‘zamovichdan, ruxsat oldim.**

4. **U frontda, D) Leningrad ostonasida, halok bo‘ldi.**

Javob: 1–B, 2–A, 3–C, 4–D.

14. (Q-4 ball) **Gaplarda tushirib qoldirilgan kiritmalarni o‘z o‘rniga qo‘yib, moslashtiring.**

1) _____, ko‘ngilning kishan bilan do‘stligi fojia sanaladi.

2) Sifat fe‘lga bog‘lansa (_____), hol vazifasida qo‘llanadi.

3) Bolani bir nima chaqdi, _____.

4) _____, u yolg‘on gapiryapti.

A) bu qoidani yuz marta aytganman C) aftidan

B) Cho‘lponning she‘rida yozilishicha D) shekilli

1. Javob: **B**) Cho‘lponning she‘rida yozilishicha, ko‘ngilning kishan bilan do‘stligi fojia sanaladi.
2. Sifat fe‘lga bog‘lansa (**A**) bu qoidani yuz marta aytganman, hol vazifasida qo‘llanadi.
3. Bolani bir nima chaqdi, **D**) shekilli.
4. **C**) aftidan, u yolg‘on gapiryapti.

Javob: 1–B, 2–A, 3–D, 4–C.

15. (Q-4 ball) Qaysi qatordagi gaplarda hol uyushgan?

- 1) U kecha ertalab biznikiga keldi.
- 2) Ukam dam hazil bilan, dam jiddiy so‘radi.
- 3) Tomlardan, irigan devorlardan bug‘ ko‘tarila boshladi.
- 4) Bugun ertalab yomg‘ir yog‘di.

Javob: 2) Ukam dam hazil bilan, dam jiddiy so‘radi.

Bu gapda hol uyushgan (hazil bilan, jiddiy — uyushiq hol vazifasida kelgan).

Javob: 2.

16. (Q-4 ball) Berilgan gaplarni gapning ifoda maqsadiga ko‘ra turlari bo‘yicha guruhlang.

- 1) Bu yerning ob-havosi, iqlimi, sharoiti yaxshi edi.
- 2) So‘nggi bor uni kim ko‘rgan?
- 3) Hamma imtihonga tayyormi?
- 4) Men onamni bayram bilan tabrikladim.

Javob: Darak gaplar: 1, 4

- **Bu yerning ob-havosi, iqlimi, sharoiti yaxshi edi.**
- **Men onamni bayram bilan tabrikladim.**

So‘roq gaplar: 2, 3

- **So‘nggi bor uni kim ko‘rgan?**
- **Hamma imtihonga tayyormi?**

Javob: Darak gaplar — 1, 4; So‘roq gaplar — 2, 3.

17. (Q-4 ball) Ritorik so‘roq gaplar berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Bunday go‘zal o‘lka bormi dunyoda?
- 2) Qadamlaringizga hasanot!
- 3) Bu oddiy haqiqatni kim bilmaydi?
- 4) O‘zi tug‘ilgan yurtni sevmalik mumkinmi?
- 5) Inson ilm va mehnat bilan baxtli bo‘ladi.
- 6) Bu daraxtni kesishga kim jur‘at qila oladi?
- 7) Onani sevmaydigan odam bormi dunyoda?

Javob: 1, 3, 4, 6, 7.

18. (Q-8 ball) Matn asosida berilgan topshiriqlarni bajaring.

- 1) Biroq durroj quloq solmas, yolg‘onchilikni, aldashni qo‘ymas edi.
- 2) Sher: “Bu gal ham Durroj meni aldayapti”, - deb uni qutqarishga bormadi.
- 3) Kunlardan bir kun Durroj: “Men tuzoqqa tushdim!” – deb sherni aldadi.
- 4) Bir kuni u chindan tuzoqqa ilindi va: “Meni tutib oldilar!” – deb qattiq qichqirdi.
- 5) Sher uning aldanganini ko‘rib: “Boshqa bunday ish qilma, yolg‘onchidan barcha nafratlanadi”, - deb nasihat qildi.

A) Berilgan gaplarni izchillikda bog‘lab, bog‘lanishli matnga aylantiring. (5 ball)

1 → 3 → 2 → 4 → 5

Biroq Durroj quloq solmas, yolg‘onchilikni, aldashni qo‘ymas edi. Kunlardan bir kun Durroj: «Men tuzoqqa tushdim!» deb sherni aldadi. Sher: «Bu gal ham Durroj meni aldayapti», deb uni qutqarishga bormadi. Bir kuni u chindan tuzoqqa ilindi va: «Meni tutib oldilar!» deb qattiq qichqirdi. Sher uning aldanganini ko‘rib: «Boshqa bunday ish qilma, yolg‘onchidan barcha nafratlanadi», deb nasihat qildi.

B) Matnning qo‘llanishiga ko‘ra turini aniqlang va yozing. (3 ball)

Javob: Hikoya matni.

19. (Q-12 ball) Fe‘l zamonlari bo‘yicha berilgan topshiriqlarni bajaring.

Sportchilarimiz Osiyo va Jahon chempionatlarida, Olimpiada o‘yinlarida mamlakatimiz sharafini munosib himoya qilib kelmoqdalar. Ular Vatanimiz nomini butun dunyoga yanada ko‘proq tanitishga o‘z hissalarini qo‘shishyapti. Eng muhimi, O‘zbekiston sportchilari hech kimdan hech qachon kam bo‘lmagan.

A) Matnda ishtirok etgan fe‘llarni aniqlab, ularning qaysi zamon shaklida ekanligini yozing. (6 ball)

- **himoya qilib kelmoqdalar — hozirgi davom zamon;**
- **qo‘shishyapti — hozirgi davom zamon;**
- **bo‘lmagan — o‘tgan zamon.**

B) Matnda qatnashgan fe‘llarni kelasi zamonda qo‘llab gaplar tuzing (6 ball)

Kelasi zamonda tuzilgan gaplar:

1. **Sportchilarimiz Osiyo va Jahon chempionatlarida mamlakatimiz sharafini munosib himoya qiladilar.**
2. **Ular Vatanimiz nomini butun dunyoga yanada ko‘proq tanitishga o‘z hissalarini qo‘shadilar.**
3. **O‘zbekiston sportchilari bundan keyin ham hech kimdan kam bo‘lmaydilar.**

20. (M-12 ball) Matn asosida berilgan topshiriqlarni bajaring.

Kunlardan bir kuni donishmanddan: “Siz umringizda hech xato qilganmisiz?”- deb so‘radilar. “Qilganman,- debdi donishmand. – Uch marta xazinamni yo‘qotdim. Avval ne mashaqqat bilan to‘plagan boyligimni yo‘qotdim. Lekin bunda men aybdor emasdim, halol mehnat qilib, yana boylik topdim. Keyin yana bir do‘stimni yo‘qotdim. Yo‘q, uni vafot etgan deb o‘ylamang, u haqiqiy do‘st emas ekan, boshimga tashvish tushganda tashlab ketdi, do‘stligimizga xiyonat qildi. Modomiki, menga xiyonat qilgan ekan, u haqiqiy do‘st bo‘la olmaydi, deb o‘zimni yupatdim. Keyin boshqa chinakam do‘st topdim. Ammo bu orada shunday bir xazinamni yo‘qotdimki, buning uchun o‘zimni hech kechira olmayman. Men uni o‘z qo‘lim bilan yo‘qotib qo‘ydim. Bu bekor o‘tgan kunlarim, bekor kechgan oylarim, bekor o‘tgan yillarim. Mana shu xazinani endi hech qachon topolmayman. Agar, qayta tug‘ilganimda edi, o‘sha bekor o‘tgan damlarimni ham foydali ishlarga: o‘qishga, mehnatga sarflagan bo‘lardim...”

A) Donishmand yo‘qotgan so‘nggi xazinasini uchun o‘zini kechira olmasligining sabablarini izohlang. Siz o‘tayotgan har bir daqiqangizni to‘g‘ri o‘tkazyapsizmi? Sizni chalg‘ituvchi omillar va odatlar bormi, ulardan voz kecha olasizmi? (8 ball)

Javob: Donishmand o‘zining so‘nggi xazinasini — bekor o‘tgan vaqti uchun o‘zini kechira olmaydi. Chunki boylikni qayta topish, yangi do‘st orttirish mumkin, ammo o‘tib ketgan vaqtni hech qachon qaytarib bo‘lmaydi. U vaqtini ilm olishga, mehnat qilishga va foydali ishlarga sarflamaganidan afsuslanadi.

Men o‘tayotgan har bir daqiqamni imkon qadar to‘g‘ri va foydali o‘tkazishga harakat qilaman. Ba‘zan telefon, ijtimoiy tarmoqlar, ortiqcha o‘yinlar yoki bekorchi mashg‘ulotlar vaqtni behuda sarflashga sabab bo‘lishi mumkin. Bunday odatlardan voz kechish uchun vaqtni rejalashtirish, maqsad qo‘yish va o‘z ustida ishlash kerak. Shunda vaqt eng qimmatli xazina ekanini anglab, undan unumli foydalanish mumkin.

B) Matnga sarlavha qo‘ying. (2 ball)

Javob: “Eng qimmatli xazina” yoki “Vaqt — bebaho xazina”

C) Kunlardan bir kuni donishmanddan: “Siz umringizda hech xato qilganmisiz?”- deb so‘radilar. Berilgan ko‘chirma gapni o‘zlashtirma gapga aylantirib yozing. (2 ball)

Javob: Kunlardan bir kuni donishmanddan umri davomida hech xato qilgan-qilmaganini so‘radilar.

10-variant

1. (B-4 ball) Javoblarning qaysi birida kelishik qo‘shimchalari berilgan?

- 1) –gan
- 2) –da
- 3) – dan
- 4) –im
- 5) –ga
- 6) –ni
- 7) –lar
- 8) –ning
- 9) –gacha
- 10) –dagi

Javob: 2, 3, 5, 6, 8.

2. (B-4 ball) Moslashtiring

1	Yerga ursang, ko‘kka sapchiydi	a	eski
2	Almisoqdan qolgan	b	xursand
3	Ilonning yog‘ini yalagan	c	sho‘x
4	Boshi osmonga yetdi	d	shirinso‘z
5	Og‘zidan bol tomadi	e	ayyor

Javob: 1–c, 2–a, 3–e, 4–b, 5–d.

3. (B-4 ball) Faqat bir ma‘noli so‘zlar berilgan javoblarni aniqlang

- 1) Harf
- 2) Iliq
- 3) Telefon
- 4) Gul
- 5) Bosh
- 6) Qaror
- 7) Qalin
- 8) Atama

Javob: 1, 3, 6, 8 — harf, telefon, qaror, atama.

4. (B-4 ball) Ajratib ko‘rsatilgan har uchala so‘z bilan ma‘nodoshlik hosil qiladigan so‘zni toping

- 1) **Qattiq** ovoz
- 2) Bo‘yi **uzun**
- 3) **Ko‘p qavatli** bino

Javob: baland.

Qattiq ovoz → baland ovoz

Bo‘yi uzun → baland bo‘y

Ko‘p qavatli bino → baland bino

5. (B-4 ball) Javoblarning qaysi birida shakldosh soʻzlar berilgan?

- 1) Oʻt
- 2) Ot
- 3) Burch
- 4) Olma
- 5) Karam
- 6) Urush
- 7) Suluv

Javob: 1, 2, 4, 6.

6. (Q-4 ball) Soʻz birikmasi qismlarini bogʻlovchi vositalar berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Kelishik qoʻshimchalari
- 2) Soʻroq yuklamalari
- 3) Koʻmakchilar
- 4) –lar qoʻshimchasi
- 5) Egalik qoʻshimchalari
- 6) maʼno
- 7) olmoshlar

Javob: 1, 3, 5, 6.

7. (Q-4 ball) Qatorlarda berilgan birliklarni guruhlang.

- 1) Mustaqil Vatan
- 2) Vatanimiz – mustaqil
- 3) Ikki qavatli maktab
- 4) Maktab ikki qavatli
- 5) Koʻchalar yorugʻ
- 6) Obod mahalla
- 7) Mahalla obod
- 8) Yorugʻ koʻchalar

Javob:

Soʻz birikmalari	Gaplar
1, 3, 6, 8	2, 4, 5, 7

8. (Q-4 ball) Berilgan soʻz birikmalarini birikish usuli bilan moslashtiring.

- 1) tiniq daryo, bezatilgan stol, issiq kiyinmoq
 - 2) ukam bilan oʻqimoq, xat yozdirmoq, musiqani tinglamoq
 - 3) ukamning ishi, bizning koʻcha, kollej hovlisi
- A) moslashuv B) bitishuv C) boshqaruv

Javob:	1	B	2	C	3	A
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

9. (Q-4 ball) Berilgan tasviriy ifodalar orasidan “maqol” soʻzini tasvirlovchi soʻz birikmasini toping.

- 1) otalar soʻzi
- 2) fikr qaymogʻi
- 3) aql gimnastikasi

- 4) soʻz koʻrki
- 5) bilim bulogʻi

Javob: (Qolganlari: fikr qaymogʻi — aforizm/hikmatli soʻzlarga, aql gimnastikasi — topishmoqqa, soʻz koʻrki — maqol emas, koʻproq ibora yoki badiiy vositalarga nisbatan ishlatiladi, bilim bulogʻi esa kitobga nisbatan qoʻllanadi.)

10. (Q-4 ball) Uyushgan undalmalar qatnashgan gaplarni aniqlang.

- 1) Ey mening doʻstlarim, sizlarni anchadan beri kutayotgan edik.
- 2) Xonimlar va janoblar! Bugungi sanʼat oqshomiga xush kelibsiz!**
- 3) Muhtaram otalar, onalar, sizlarga oila tinchligi hammasidan muhim.**
- 4) Yoshlik, seni kuylamagan kim?

11. (Q-4 ball) Badiiy usubga xos xususiyatlar berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Aralash uslub deb ham ataladi.
- 2) Sodda gaplar, toʻliqsiz gaplardan foydalaniladi.
- 3) Targʻibot-tashviqot ishlarini olib borishda qoʻllaniladi.
- 4) Uslubiy boʻyoqdor va koʻchma maʼnoli soʻzlar qoʻllaniladi.**
- 5) Voqelikni badiiy obrazlar vositasida aks ettiradi.**
- 6) Qisqa, aniq, barcha uchun tushunarli tilda, qatʼiy qabul qilingan shaklda tuziladi.
- 7) Tinglovchiga estetik taʼsir etuvchi uslub hisoblanadi.**

12. (Q-4 ball) Ilmiy uslubga xos boʻlgan birliklar berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Tajriba asosida..**
- 2) Zafar quchmoq
- 3) Atmosfera bosimi**
- 4) Zimmasiga yuklatilmoq
- 5) Oʻq ildiz**
- 6) Jinoiy toʻda
- 7) Qoʻshma gap**
- 8) Yuksak orzular

13. (Q-4 ball) Gaplarda tushirib qoldirilgan ajratilgan boʻlaklarni oʻz oʻrniga qoʻyib moslashtiring.

- 1) Shu payt Kumushbibi - _____ kirib keldi.
 - 2) Shu farzandimni, _____, el ardogʻida boʻlishini xohlayman.
 - 3) Oʻgʻlim, _____, orom olib uxlayapti.
 - 4) Biz Vatanimizni - _____ har qanday yovuz kuchlardan asrashimiz kerak.
- A) onamizni B) najot farishtasi C) qoʻzichogʻim D) koʻzim qorasini

Javob:

- 1. Shu payt Kumushbibi – najot farishtasi – kirib keldi. → B**
- 2. Shu farzandimni, koʻzim qorasini, el ardogʻida boʻlishini xohlayman. → D**
- 3. Oʻgʻlim, qoʻzichogʻim, orom olib uxlayapti. → C**
- 4. Biz Vatanimizni – onamizni – har qanday yovuz kuchlardan asrashimiz kerak. → A**

Javob: 1–B, 2–D, 3–C, 4–A.

14. (Q-4 ball) Inson bor ekan, u doimo biror-bir maqsadga, orzuga intilib yashaydi. Mening ham o'z orzu-umidlarim, oldimga qo'ygan maqsadim bor. Eng avvalo, men maktabni yaxshi baholarga bitirishim, albatta, yaxshi o'qishim, odobli bo'lishim, jamoat ishlarida faollik ko'rsatishim kerak. Keyin esa o'zimga yoqqan me'morchilik kasbi sirlarini o'rganmoqchiman.

Berilgan matnda nechta o'rinda kiritmalar qatnashgan?

- 1) ikki o'rinda
- 2) uch o'rinda
- 3) to'rt o'rinda
- 4) matnda kiritma ishtirok etmagan

Javob: 1-B, 2-D, 3-C, 4-A.

15. (Q-4 ball) Moslashtiring.

1	Zamiraning baland, ammo mayin ovozi bor edi.	a	Kesim uyushgan
2	Bog'chada yosh qizchalar va o'g'il bolalar davra qurib o'ynashmoqda.	b	Ega uyushgan
3	Siz a'lochi va jamoatchisiz.	c	To'ldiruvchi uyushgan
4	Daryo goh shovqin solib, goh tinch oqar edi.	d	Aniqlovchi uyushgan
5	Bolalar ona va Vatan haqida she'r aytishdi.	e	Hol uyushgan

Javob:	1	d	2	b	3	a	4	e	5	c
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

16. (Q-4 ball) Faqat so'roq olmoshlari bilan hosil qilingan so'roq gaplar berilgan javoblarni aniqlang.

- 1) Bolalar qayerda futbol o'ynashmoqda?
- 2) Umringda necha marta asal yegansan?
- 3) Uyga vazifani bajardingmi?
- 4) Vaziyat qachon yaxshilanadi?
- 5) Uchrashuv qanday o'tdi?
- 6) Po'lat xatni kecha oldimi?

Javob: 1, 2, 4, 5.

17. (Q-4 ball) Moslashtiring.

1	So'zlovchining xohish-istagini ifodalaydigan gaplar	a	darak gaplar
2	Xabar mazmunini bildiradigan gaplar	b	istak gaplar
3	So'zlovchiga noma'lum bo'lgan voqea-hodisa axborot olish maqsadida qo'llanadigan gaplar	c	buyruq gaplar
4	Tinglovchini ma'lum bir harakatni bajarish yoki bajarmaslikka undash, da'vat etish maqsadida qo'llanadigan gaplar	d	so'roq gaplar

Javob:	1	b	2	a	3	d	4	c
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

18. (Q-8 ball) Matn asosida berilgan topshiriqlarni bajaring.

Milliy teatr – katta oila. Ustozlar ota-onaday mehribon edilar. Aktyorlik madaniyati, boshqalarga ibrat ko‘rsatish fazilati haqidagi tushunchalarni ilk bor shu yerda egalladik. Menda teatrga, kasbga muhabbat bilan uyg‘ongan. Hamma aktyorlarning ham orzusi – bosh qahramon timsolini yaratishdir. Iste’dod qudrati ijodga mehr oila muhitida namoyon bo‘ladi.

- 1) bosh qahramon timsolini
- 2) ota-onaday
- 3) boshqalarga ibrat ko‘rsatish fazilati haqidagi
- 4) katta
- 5) ijodga mehr oila muhitida
- 6) kasbga muhabbat bilan

A) Nuqtalar o‘rniga kerakli jummalarni qo‘yib, matnni kengaytirib yozing.(5 ball)

Javob: 4 > 2 > 3 > 6 > 1 > 5

B) Matnning qo‘llanishiga ko‘ra turini aniqlang va yozing. (3 ball)

Javob: Matn san‘at, ijod, teatr va aktyorlik haqida obrazli hamda ta’sirchan tarzda bayon qilingan.

19. (Q-12 ball) Fe‘l zamonlari bo‘yicha berilgan topshiriqlarni bajaring.

Xorazmlik ulug‘ alloma Najmiddin Kubro falsafiy she‘rlari, ilmiy risolalari bilangina emas, Vatan himoyasi yo‘lidagi qahramonligi bilan ham xalqimiz xotirasida yashab kelmoqda.

A) Matnda ishtirok etgan fe‘llarni aniqlab, ularning zamonini yozing. (6 ball)

Javob: Xorazmlik ulug‘ alloma Najmiddin Kubro falsafiy she‘rlari, ilmiy risolalari bilangina emas, Vatan himoyasi yo‘lidagi qahramonligi bilan ham xalqimiz xotirasida yashab kelmoqda.

B) Matnda qatnashgan fe‘llarni o‘tgan zamon har uchala shaxsda tuslang. (6 ball)

Javob: Matndagi fe‘l — yashab kelmoqda (hozirgi davom zamon). Uning o‘tgan zamondagi tuslanishi: yashadim, yashading, yashadi, yashadik, yashadingiz, yashadilar.

20. (M-12 ball) Matn asosida berilgan topshiriqlarni bajaring.

Robototexnika inson aqli va texnik imkoniyatlari uyg‘unlashgan muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Hozirgi paytda robotlar sanoat korxonalarida, tibbiyot muassasalarida, qishloq xo‘jaligida va hatto ta‘lim tizimida faol qo‘llanilmoqda. Ular murakkab va xavfli ishlarni bajarib, inson mehnatini yengillashtiradi.

Robototexnikaning asosiy afzalliklaridan biri ishning aniqligi va tezligidir. Robotlar doimiy ravishda bir xil sifatda ishlay oladi va charchamaydi. Robototexnika ishlab chiqarish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bundan tashqari, zamonaviy robotlar sun‘iy intellekt asosida ishlayotgani sababli mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatiga ham ega bo‘lib bormoqda.

Robototexnika ta‘lim sohasida ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Yoshlar bu soha orqali texnik tafakkurini rivojlantiradi va kelajak kasblariga tayyorlanadi. Muhandislardan biri: “Robotlar murakkab va takroriy ishlarni insondan ko‘ra aniqroq bajaradi”, - deb ta’kidlagan. Robototexnikani o‘rganish kelajakda muvaffaqiyatli kasb egasi bo‘lish uchun muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, robototexnika sohasini chuqur o'rganish va undan oqilona foydalanish jamiyat taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli robototexnikaga bo'lgan e'tibor tobora ortib bormoqda.

A) Nima uchun robototexnika sohasiga qiziqish kuchayib bormoqda? Robotlarga bo'lgan talabning ortishiga sabab bo'luvchi omillarini yozing. (8 ball)

Javob: Robototexnikaga qiziqish kuchaymoqda, chunki robotlar:

- **murakkab va xavfli ishlarni bajaradi;**
- **tez va aniq ishlaydi;**
- **charchamaydi;**
- **samaradorlikni oshiradi;**
- **sun'iy intellekt asosida ishlaydi;**
- **yoshlarni kelajak kasblariga tayyorlaydi.**

B) Matnga sarlavha qo'ying. (2 ball)

Javob: Robototexnikaning ahamiyati

C) Muhandislardan biri: "Robotlar murakkab va takroriy ishlarni insondan ko'ra aniqroq bajaradi", - deb ta'kidlagan. Berilgan ko'chirma gapni o'zlashtirma gapga aylantiring, ko'chirma gapning qolipini yozing, shu qolip asosida bitta gap tuzing. (2 ball)

Javob:

O'zlashtirma gap:

Muhandislardan biri robotlar murakkab va takroriy ishlarni insondan ko'ra aniqroq bajarishini ta'kidlagan.

Qolip:

Muallif gapi: «Ko'chirma gap», – deb + fe'l.

Misol:

O'qituvchi: «Vaqtini qadrlang», – deb aytdi.